

Araştırma Makalesi

**SPOR BİLİMLERİ ÖZEL YETENEK SINAVLARINA HAZIRLANAN
ADAYLARDA DURUMLUK VE SÜREKLİ KAYGININ İNCELENMESİ:
KOCAELİ ÖRNEĞİ**

**EXAMINATION OF STATE AND TRAIT ANXIETY IN CANDIDATES
PREPARING FOR SPECIAL TALENT EXAMS IN SPORT SCIENCES:
THE CASE OF KOCAELİ**

Gönderilen Tarih: 05/01/2024
Kabul Edilen Tarih: 27/03/2024

Adem KARATUT
Milli Eğitim Bakanlığı, Kocaeli, Türkiye
Orcid: 0000-0003-1927-5656

Spor Bilimleri Özel Yetenek Sınavlarına Hazırlanan Adaylarda Durumluk ve Sürekli Kaygının İncelenmesi: Kocaeli Örneği

ÖZ

Bu araştırma yoğun bir sınav dönemi geçiren spor bilimleri özel yetenek sınavı adaylarının durumluk ve sürekli kaygı durumlarını incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın örneklem grubunu Kocaeli ilinde özel Yetenek Sınavlarına hazırlanarak Türkiye'nin çeşitli illerinde sınava giren adaylar, evrenini ise Kocaeli ilinde sınava hazırlanan adaylar oluşturmaktadır. Ulaşılan katılımcı sayısı 213'tür. Araştırmada veri toplama araçları olarak, "Kişisel Bilgi Formu" ile Spielberg, Gorsuch ve Luschene (1970) tarafından geliştirilen ve Öner ve Le Compte (1983) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Sürekli Kaygı Envanteri" kullanılmıştır. Verilerin analizi SPSS 25.0 paket programı ile %95 güven aralığına göre yapılmıştır. Verilerin dağılımında basıklık çarpıklık katsayısına bakılmış, verilerin ± 2 arasında dağıldığı görülmüş ve verilerin normal dağıldığı tespit edilmiştir. Analizde frekans yüzde hesaplamaları, Cronbach alpha katsayısı, üçten az kategorilerde t testi, ikiden fazla kategorilerde Anova analizi yapılmıştır. Katılımcıların durumluk kaygılarının 2022 ve öncesi mezun olan öğrencilerin, 2022 sonrası mezun olan öğrencilere oranla daha iyi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. TYT puan aralıklarına bakıldığında TYT puanı yüksek olan öğrencilerin düşük olan öğrencilere oranla daha az sürekli kaygıya sahip oldukları görülmektedir. Gelir durumu daha iyi olan grubun gelir durumu asgari ücret düzeyinde olan gruba oranla sürekli kaygı düzeylerinin daha az olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Spor, spor bilimleri fakültesi, durumluk ve sürekli kaygı, özel yetenek sınavı

Examination of State and Trait Anxiety in Candidates Preparing for Special Talent Exams in Sport Sciences: The Case of Kocaeli

ABSTRACT

This study aimed to examine the state and trait anxiety states of the candidates of the sports sciences special aptitude exams who had an intensive exam period. The sample group of the research consists of the candidates who took the exam in various provinces of Turkey by preparing for the special aptitude exam in Kocaeli province, and the population consists of all candidates preparing for the exam in Kocaeli province. The number of participants reached was 213. "Personal Information Form" and "Trait Anxiety Inventory" developed by Spielberg, Gorsuch and Luschene (1970) and adapted into Turkish by Öner and Le Compte (1983) were used as data collection tools. The data were analysed with SPSS 25.0 package programme according to 95% confidence interval. In the distribution of the data, the kurtosis skewness coefficient was examined and it was seen that the data were distributed between ± 2 and it was determined that the data were normally distributed. In the analysis, frequency percentage calculations, Cronbach alpha coefficient, t test in categories less than three, and ANOVA analysis in categories more than two were performed. It was concluded that the state anxiety of the participants was better for students who graduated in 2022 and before than for students who graduated after 2022. Looking at the TYT score ranges, it is seen that students with high TYT scores have less trait anxiety than students with low TYT scores. It was concluded that the group with better income status had lower levels of trait anxiety than the group with minimum wage income.

Keywords: Sport, faculty of sport sciences, state and trait anxiety, special talent examination

GİRİŞ

Kaygı, insan doğasında var olan çevresel ve psikolojik olaylara verilen duygusal tepki olarak tanımlanabilir¹. Kaygı, sıkıntının neden olduğu gerginlik ve endişe durumudur. Kaygı, rahatsızlık ve sinirlilik ile ayırt edilen negatif yüklü duygusal bir durumdur². Öner ve Le Compte, (1989)³, kaygıyı, durumluk kaygı ve sürekli kaygı olarak ikiye ayırmıştır. Durumluk kaygı, "çevre koşullarından kaynaklanan bir stres nedeniyle çoğunlukla mantıksal nedenlerle ortaya çıkan, nedenleri başkaları tarafından anlaşılabilen, genellikle her bireyin yaşadığı, duruma bağlı geçici bir kaygı biçimi" olarak tanımlanmaktadır. Sürekli kaygı "stresli durumun tehlikeli veya tehdit edici olarak algılanması ve bu tehditlere karşı duygusal tepkilerin sıklık ve yoğunluğunun yükselmesi ve devam etmesi" olarak tanımlanmaktadır⁴.

Kaygı, spor psikolojisi alanında sürekli çalışılan bir yapıdır ve fiziksel performansı etkileyen psikolojik değişkenler arasından en çok araştırılan konulardan birisi haline gelmiştir⁵. Spor ve kaygı arasında yakın bir ilişki vardır çünkü sporun doğası gereği rekabetçi olduğunu, kazanmanın da kaybetmenin de sporun unsuru olduğunu bilmekteyiz. Hangi spor oyunu veya yarışması olursa olsun, kişinin algılanan yeteneği görevin gerekliliklerini yerine getiremediğinde kaygıya sebep olabilmektedir⁶. Kaygının spordaki yeri çok önemlidir. Kaygıyı oluşturan şey spora katılımındaki zorluktur. Sporunun kaygıyla nasıl baş ettiği, ne kadar başarılı bir sonuç elde edeceğini belirler. Kaygının derecesi de birçok farklı duruma göre değişir⁷. Kaygı, rahatsız bir zihin durumu, duygusal tepkisellik anlamına gelir; uyarılma; sinirlilik; ve gerçekçi olmayan ve nahoş bir ruh halini yansıtır. Kaygı, herhangi bir rekabet durumunun temel bir bileşenidir ve belirli bir düzeyde kaygı olmadan rekabetçi performans olamaz. Ne çok yüksek ne de çok düşük kaygı düzeyi sportif performans için iletken değildir. Yeterli düzeyde kaygı en iyi sonuçları verir. Sporcular, kaygılarını yöneterek stresli rekabet durumlarıyla başa çıkmayı öğrenmezlerse, amaçlarına ulaşamazlar⁸.

Anksiyetenin spor performansında hem psikolojik hem de fizyolojik etkileri vardır. Örneğin, bir kez uyarıldığında, oyuncunun genel uyarılma seviyesini o kadar yükseltir ki, sinir sistemi üzerindeki sürekli saldırı ve artan kaygı seviyesinin neden olduğu gerginliği dağıtamaması nedeniyle oyununa konsantre olmakta zorlanır. Bilgi işleme mekanizması aşırı strese girer ve bu da ortaya çıkan durumlara bile yanlış ya da yavaş tepki verilmesine neden olur. Böyle bir durumda oyuncu odaklanamaz - bir şey yapmak ister ama başka bir şey yapar. Bedeni ve zihni üzerindeki kontrolünü kaybeder⁸.

Özel yetenek sınavlarına hazırlanan adayların uzun süreli bir hazırlık döneminden sonra sınava girecek olmaları adaylarda ne gibi bir kaygı düzeyine neden olduğu merak edilen konular arasındadır. Alan yazın incelendiğinde daha çok öğrenim sürecinde olan öğrencilere yönelik çalışmalar yer almaktayken, öğrenim hayatına henüz başlamamış olan adayların kaygı durumları bu açıdan diğer çalışmalardan farklılık göstermektedir. Kaygıya ilişkin veriler ele alınarak bu çalışmada Kocaeli ilinde özel yetenek sınavlarına hazırlanarak Türkiye'nin çeşitli üniversitelerinin, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları ile Spor Bilimleri Fakültelerinde özel yetenek sınavlarına giren adayların durumluk ve sürekli kaygı durumlarının incelenmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL VE METOT

Katılımcılar

Araştırmanın evrenini Kocaeli’de 2023 yılında spor bilimleri fakültesi özel yetenek sınavına hazırlanarak Türkiye’nin çeşitli üniversitelerinde sınava giren adaylar, örneklemi ise bu adaylar içinden 110 erkek, 103 kadın olmak üzere 213 aday oluşturmaktadır.

Tablo 1. Demografik Değişkenlere İlişkin Bulgular

Değişkenler		f	%
Cinsiyet	Erkek	110	51,6
	Kadın	103	48,4
Yaş	18 yaş	115	54,0
	19 yaş ve üstü	98	46,0
Mezuniyet Tarihi	2022 ve altı	91	42,7
	2023	122	57,3
Temel Yetenek Testi Puan Aralığı	150-200	70	32,9
	201-250	91	42,7
	251 ve üstü	52	24,4
Ailenin Gelir Durumu	Asgari Ücret Altı	11	5,2
	Asgari Ücret	58	27,2
	11.403-15.000	48	22,5
	15.001 ve Üstü	96	45,1
Sporcu Lisansı Olma Durumu	Evet	66	31,0
	Hayır	147	69,0
Özel Yetenek Sınavına Giriş Sayısı	1 Yıl	179	84,0
	2 Yıl	34	16,0

Tablo 1’de katılımcıların demografik özelliklerinden elde edilen bilgilerden oluşturulan kategorik değişkenine göre en yüksek gruplar sırasıyla cinsiyet değişkeninde erkek katılımcılar (%51,6); yaş değişkenine göre 18 yaşında olan katılımcılar (%54); mezuniyet tarihi değişkenine göre 2023 yılı mezunları (%57,3); TYT puan aralığı değişkenine göre 201-250 arası puan alan katılımcılar (%42,7); ailenin gelir durumu değişkenine göre 15001 TL ve üstü gelir düzeyine sahip katılımcılar (%45,6); sporcu lisansına sahip olma değişkenine göre lisansı olmayan katılımcılar (%59) ve özel yetenek sınavına giriş sayısı değişkenine göre sadece 1 yıl katılan katılımcılardan oluşmaktadır (%84,4).

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçları olarak, “Kişisel Bilgi Formu” ile Spielberg, Gorsuch ve Luschene (1970)⁹ tarafından geliştirilen ve Öner ve Le Compté (1983)¹⁰ tarafından Türkçe’ye uyarlanan "Sürekli Kaygı Envanteri" kullanılmıştır. Kişisel Bilgi Formunda yaş, cinsiyet, lise mezuniyet yılı, TYT sınav puan aralığı, ailenin gelir düzeyi, lisanslı sporcu olup olmadığı ve yetenek sınavlarına giriş sayısı soruları yer almaktadır.

Spielberger’in Sürekli-Durumluk Kaygı Envanteri

Spielberger’in Sürekli-Durumluk Kaygı Envanteri: Ölçek iki kısımdan oluşmaktadır. Biri o anda hissedilenleri belirlemek amacıyla oluşturulan 20 maddelik “durumluk kaygı formu” ve diğeri son haftada neler hissedildiğini belirlemek amacıyla oluşturulan 20 maddelik “sürekli kaygı formu”dur¹¹. Durumluk Kaygı Ölçeği on adet tersine çevrilmiş ifade içermektedir (1, 2, 5, 8, 10, 11, 15, 16, 19 ve 20. maddeler). Sürekli Kaygı ölçeğindeki tersine çevrilmiş ifadelerin (1, 6, 7, 10, 13, 16, 19. maddeler) sayısı yedidir. Doğrudan ve tersine çevrilmiş ifadelerin toplam puanı hesaplanır. Tersine çevrilmiş

ifadeler için toplam puan, doğrudan ifadeler için toplam puandan çıkarılır. Bu sayıya önceden belirlenmiş, değişmeyen bir değer eklenir. Durumluk Kaygı Ölçeği için bu değer 50'dir ve son değer bireyin kaygı puanıdır³.

Verilerin Toplanması

Araştırma için veriler; Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulunun 05.09.2023 tarih ve 103 no'lu etik kurul raporu ile 05-15 Eylül 2023 tarihleri arasında katılımcılardan yüz yüze toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmamızda verilerin analizi katılımcılardan elde edilen bilgiler doğrultusunda SPSS programı ile yapılmıştır. Verilerin dağılımında basıklık çarpıklık katsayısına bakılmış, verilerin ± 2 arasında dağıldığı görülmüş ve verilerin normal dağıldığı tespit edilmiştir. Analizde frekans yüzde hesaplamaları, Cronbach alpha katsayısı, üçten az kategorilerde t testi, ikiden fazla kategorilerde manova analizi yapılmıştır.

BULGULAR

Tablo 2. Ölçeklere Ait Tanımlayıcı İstatistikler

Değişkenler	Cronbach Alpha	\bar{x}	Ss	Basıklık	Çarpıklık
Durumluk Kaygı	,90	45,46	6,46	-,163	1,784
Sürekli Kaygı	,81	47,58	6,82	,361	,768

Tablo 2'de ölçeklerden elde edilen tanımlayıcı istatistik sonuçlarına göre katılımcıların sürekli kaygı düzeylerinin durumluk kaygı düzeylerine oranla daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Katılımcıların Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre T Testi Sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	t	p
Durumluk Kaygı	Erkek	110	45,03	6,69	-1,010	,314
	Kadın	103	45,93	6,21		
Sürekli Kaygı	Erkek	110	47,10	7,16	-1,076	,283
	Kadın	103	48,10	6,43		

(p>0.05)

Tablo 3'te katılımcıların durumluk kaygı ve sürekli kaygı düzeyleri ile cinsiyet değişkeni arasında yapılan t testi sonucu anlamlı farklılaşma olmadığı tespit edilmiştir (p>0.05).

Tablo 4. Katılımcıların Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Yaş Değişkenine Göre T Testi Sonuçları

Boyutlar	Yaş	N	\bar{X}	Ss	t	p
Durumluk Kaygı	18 yaş	115	44,7	6,56	-1,881	,061
	19 yaş ve üstü	98	46,36	6,27		
Sürekli Kaygı	18 yaş	115	48,11	6,76	1,220	,224
	19 yaş ve üstü	98	46,96	6,87		

(p>0.05)

Tablo 4'te katılımcıların durumluk kaygı ve sürekli kaygı düzeyleri ile yaş değişkeni arasında yapılan t testi sonucu anlamlı farklılaşma olmadığı tespit edilmiştir (p>0.05).

Tablo 5. Katılımcıların Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Mezuniyet Tarihi Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları

Boyutlar	Mezuniyet Yılı	N	\bar{X}	SS	t	p
Durumluk Kaygı	2022 ve öncesi	91	46,94	6,06	2,926	,004
	2023	122	44,36	6,56		
Sürekli Kaygı	2022 ve öncesi	91	47,45	7,07	-,251	,802
	2023	122	47,68	6,66		

(p>0.05)

Tablo 5'te araştırmaya katılanların durumluk kaygı ve sürekli kaygı düzeyleri ile mezuniyet tarihi değişkeni arasında yapılan t testi sonucu durumluk kaygı boyutunda 2022 ve öncesi mezuniyete sahip katılımcılar lehine anlamlı farklılaşma olduğu görülmektedir (t=2,926, p<0.05).

Tablo 6. Katılımcıların Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin TYT Puan Aralığı Değişkenine Göre Manova Analizi Sonuçları

Boyutlar	TYT Sınav Puan Aralığı	N	\bar{X}	SS	F	p	Bonferroni
Durumluk Kaygı	150-200	70	45,80	6,76	,771	,464	-
	201-250	91	44,84	6,049			
	251 ve üstü	52	46,11	6,798			
Sürekli Kaygı	¹ 150-200	70	48,77	6,138	4,431	,013	1>2
	² 201-250	91	46,00	6,862			
	³ 251 ve üstü	52	48,76	7,196			

(p>0.05)

Tablo 6'da katılımcıların durumluk kaygı ve sürekli kaygı düzeyleri ile TYT puanı değişkeni arasında yapılan Anova analizi sonucu sürekli kaygı boyutunda anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür (p<0.05). Farkın neden kaynaklandığını belirlemek için yapılan Bonferroni analizinde 150-200 puan aralığında olan katılımcıların sürekli kaygı düzeylerinin 201-250 puan aralığındaki katılımcılardan yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 7. Katılımcıların Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Gelir Durumu Düzeyi Değişkenine Göre Manova Analizi Sonuçları

Boyutlar	Ailenin Gelir Düzeyi (TL)	N	\bar{X}	SS	F	p	Bonferroni
Durumluk Kaygı	Asgari Ücret Altı	11	42,90	7,81	1,692	,170	-
	Asgari Ücret (11.402)	58	45,17	5,68			
	11.403-15.000	48	44,50	7,80			
	15.001 ve Üstü	96	46,42	5,93			
Sürekli Kaygı	¹ Asgari Ücret Altı	11	44,54	7,56	2,907	,036	3>2
	² Asgari Ücret (11.402)	58	45,87	6,92			
	³ 11.403-15.000	48	48,70	6,16			
	⁴ 15.001 ve Üstü	96	48,40	6,79			

(p>0.05)

Tablo 7'de katılımcıların durumluk kaygı ve sürekli kaygı düzeyleri ile ailenin gelir durumu değişkeni arasında yapılan manova analizi sonucu sürekli kaygı boyutunda anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür (p<0.05). Farkın neden kaynaklandığını belirlemek için yapılan Bonferroni analizinde 11.403-15.000 aralığında aile geliri olan katılımcıların sürekli kaygı düzeylerinin asgari ücret düzeyinde gelire sahip katılımcılardan yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 8. Katılımcıların Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Sporcu Lisansı Olma Durumu Değişkenine Göre T Testi Sonuçları

Boyutlar	Lisans	N	\bar{X}	SS	t	p
Durumluk Kaygı	Evet	66	44,8	5,58	-,892	,373
	Hayır	147	45,7	6,82		
Sürekli Kaygı	Evet	66	46,9	6,44	-,905	,366
	Hayır	147	47,8	6,99		

(p>0.05)

Tablo 8’de katılımcıların durumluk kaygı ve sürekli kaygı düzeyleri ile sporcu lisansı olma değişkeni arasında yapılan t testi sonucu anlamlı farklılaşma olmadığı tespit edilmiştir (p>0.05).

Tablo 9. Katılımcıların Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Özel Yetenek Sınavına Girme Sayısı Durumu Değişkenine Göre T Testi Sonuçları

Boyutlar	Sayı	N	\bar{X}	SS	t	p
Durumluk Kaygı	Bir Kez	179	45,30	6,51	,868	,386
	İki Kez	34	46,35	6,26		
Sürekli Kaygı	Bir Kez	179	47,66	6,74	,382	,703
	İki Kez	34	47,17	7,32		

(p>0.05)

Tablo 9’da katılımcıların durumluk kaygı ve sürekli kaygı düzeyleri ile özel yetenek sınavına girme sayısı değişkeni arasında yapılan t testi sonucu anlamlı farklılaşma olmadığı tespit edilmiştir (p>0.05).

TARTIŞMA

Durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri üzerinde cinsiyet değişkeninin etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Durumluk ve sürekli kaygının her iki cinsiyete de eşit bir şekilde etki ettiği söylenebilir. Çalışmaya paralel olarak; Özbekçi (1990)¹², Erbaş (2000)¹³, Artok (1994)¹⁴, Karabulut ve Mavi-Var (2019)¹⁵, Görün ve ark. (2020)¹⁶ çalışmalarında cinsiyetin durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine etkisinin olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Çalışmanın aksine; Chun ve ark. (2022)¹⁷, Dönmez (2013)¹⁸, González-Hernández ve ark. (2020)¹⁹, Hacicaferoğlu ve ark. (2015)²⁰, Var ve ark. (2018)²¹ çalışmalarında cinsiyetin durumluk ve sürekli kaygıya etkisinin olduğunu aktarmışlardır.

Katılımcıların durumluk kaygı ve sürekli kaygı seviyeleri ile yaş değişkeni arasında yapılan t testi sonucu anlamlı farklılaşma olmadığı tespit edilmiştir. Ancak katılımcıların durumluk kaygı puanları 18 yaşındaki katılımcılar için 19 ve üstü yaşındaki katılımcılara göre daha düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Sürekli kaygı puanlarında ise 18 yaşında olan katılımcıların 19 ve üstü yaşında olan katılımcılara oranla daha yüksek seviyede olduğu bulunmuştur. Bu duruma daha büyük yaşta olan katılımcıların kaygı kontrollerinin yaş ile orantılı olarak daha iyi olmasının sebep olduğu söylenebilir. Çalışmamıza paralel olarak; Yücel (2003)²², Civan ve ark. (2010)²³, Macila (2013)²⁴, Karabulut ve Mavi-Var (2019)¹⁵ çalışmalarında durumluk veya sürekli kaygı durumlarına yaş değişkeninin herhangi bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların durumluk kaygılarının 2022 ve öncesi mezun olan öğrencilerin, 2022 sonrası mezun olan öğrencilere oranla daha iyi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun temel nedeninin mezuniyet yılı gereği adayların daha fazla eleme gerektiren sınavlara katılması olduğu düşünülebilir.

TYT puan aralıklarına bakıldığında TYT puanı yüksek olan öğrencilerin düşük olan öğrencilere oranla daha az sürekli kaygıya sahip oldukları görülmektedir. Bu durumun temel nedeninin özel yetenek sınavlarında TYT puanının yüksek etkisinin olması gösterilebilir. TYT puanı yüksek olan öğrenci özel yetenek sınavından düşük derece yapmasının olumsuz etkisini daha az hissedecek ve yerleştirme puanında TYT puanının yüksek olmasının avantajını kullanacaktır.

Gelir durumu düzeyine bakıldığında; gelir durumu daha iyi olan grubun gelir durumu asgari ücret düzeyinde olan gruba oranla sürekli kaygı düzeylerinin daha düşük seviyede olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun nedeninin gelir düzeyi düşük olan katılımcıların sınavı kaybetme endişesini ortaya çıkarması ve aynı sınav ve hazırlıklara tekrar katılmasının ekonomik anlamda kendisini zor durumda bırakacağı kaygısı olduğu düşünülebilir. Öntürk ve ark. (2019)²⁵'un çalışmalarında bulunduğu gelir durumu düşük bireylerin durumluk kaygı düzeylerinin gelir durumu yüksek bireylerden daha düşük olduğu sonucuyla paralellik göstermektedir. Çalışmamızın aksine; Oktay ve Yıldız, (2018)²⁶ gelir düzeyi yüksek olan kişilerin durumluk ve sürekli kaygılarının gelir durumu düşük düzeyde olanlara göre daha düşük olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Herhangi bir branştan sporcu lisansına sahip olma değişkeninin durumluk ve sürekli kaygı düzeyi üzerinde etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Aktif olarak bir spor branşında yarışan sporcu kaybettiği müsabakanın telafisinin sonraki müsabakalarda yapabilir ancak; eğitim hayatı için önemli olan bu sınavda kaybetmek bir yıl kaybına sebep olacaktır. Bu sebeple adaylar sınav için eşit kaygı düzeyine sahiptirler. Bu durum sonucun nedeni olarak gösterilebilir. Yetenek sınavına girme sayısının da adayların durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri üzerinde etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç olarak; sınav tecrübesi olan adayların sınava ilk kez girecek adaylara oranla kaygı düzeylerinin daha iyi seviyede olduğu, TYT sınav puanı yüksek olan adayların sınav puanı düşük olan adaylara oranla sürekli kaygı düzeylerinin daha iyi seviyede olduğu, gelir durumu yüksek olan adayların gelir durumu düşük olan adaylara oranla sürekli kaygı düzeylerinin daha iyi seviyede olduğu bulunmuştur.

Öneriler: Çalışma farklı illeri de kapsayacak şekilde genişletilerek yapılabilir. Sınava girilen üniversitelerin sınav yöntemleri de eklenerek çeşitlendirilebilir.

KAYNAKLAR

1. Babaroğlu A. (2004). Lösemi hastası olan çocukların ve annelerinin umutsuzluk düzeyleri ile annelerin kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
2. Khan Z., Haider Z., Ahmad N., Khan S. (2011). Sports achievement motivation and sports competition anxiety: A relationship study. *Journal of Education and Practice*. 2(4), 1-5.
3. Öner N., Le Compte A. (1998). Süreksiz durumluk sürekli kaygı envanteri el kitabı. Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi. İstanbul.

4. Özgüven İE. (1999). Psikolojik testler. PDREM Yayınları. Ankara.
5. Cox RH. (1998). Sport psychology: concepts and applications. McGraw-Hill.
6. Simon JA., Martens R. (1977). SCAT as a predictor of A-states in varying competitive situations. *Psychology of Motor Behaviour and Sport*. 2, 146-156.
7. Khan MK., Khan A., Khan SU., Khan S. (2017). Effects of anxiety on athletic performance. *Research Investigations in Sports Medicine*. 1(1), 1-5.
8. Bali A. (2015). Psychological factors affecting sports performance. *International Journal of Physical Education Sports and Health*. 1(6), 92-95.
9. Spielberger CD., Gorsuch RC., Luschene RE. (1970). Manual for the state-trait anxiety inventory. Consulting Psychologists Press. California.
10. Öner NLCA., Le Compte A. (1983). Durumluluk-sürekli kaygı envanteri elkitabı. Boğazici Üniversitesi Matbaası. İstanbul.
11. Bedir R. (2008). Taekwondo mili takım sporcularının durumluk kaygı düzeylerinin başarıya etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Konya.
12. Özbekçi F. (1990). Farklı spor dallarında yaşanan spor müsabaka stres düzeylerinin araştırılması. I Spor Bilimleri Kongresi Bildirileri. Ankara. 154-158.
13. Erbaş M. (2000). Türkiye basketbol 2. erkekler ligindeki oyuncuların bazı kişisel değişkenlerinin durumluk kaygı üzerine etkileri ve durumluk kaygının takım içi ilişkilerine etkisinin araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Edirne.
14. Artok F. (1994). Üniversiteler arası basketbol müsabakalarına katılan basketbolcuların maç öncesi durumluk kaygı düzeylerini performanslarına etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Adana.
15. Karabulut EO., Sevde MV. (2019). Taekwondocuların durumluk ve sürekli kaygılarının müsabaka performansı ve yaralanma durumu ile ilişkisi. *Türk Spor Bilimleri Dergisi*. 2(1), 47-54.
16. Görün L., Efek E., Öntürk Y., Bingöl E. (2020). Futbol hakemlerinin sürekli kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Turkish Studies-Social*. 15(5), 2529-2541.
17. Chun DR., Lee MY., Kim SW., Cho EY., Lee BH. (2022). The mediated effect of sports confidence on competitive state anxiety and perceived performance of basketball game. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 20(1), 334.
18. Dönmez KH. (2013). Samsun ilinde yapılan üniversiteler arası basketbol müsabakalarına katılan sporcuların durumluk kaygı ve sürekli kaygı düzeylerinin incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*. 6 (5), 243-248.
19. González-Hernández J., Gomariz-Gea M., Valero-Valenzuela A., Gómez-López M. (2020). Resilient resources in youth athletes and their relationship with anxiety in different team sports. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 17(15), 5569.
20. Hacıcaferoğlu S., Hacıcaferoğlu B., Seçer M. (2015). Halk oyunları branşına katılan sporcuların yarışma öncesi kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *International Journal of Science Culture And Sport*. 3(4), 288-297.
21. Var L., Karabulut EO., Atasoy M. (2018). Examination of social appearance anxiety levels of senior taekwondo athletes studying at university. *International Journal of Eurasia Social Sciences*. 9(33), 1434-1451.
22. Yücel EO. (2003). Taekwondocuların durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri ve müsabakalardaki başarılarına etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

23. Civan A., Arı R., Görücü A., Özdemir M. (2010). Bireysel ve takım sporcularının müsabaka öncesi ve sonrası durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin karşılaştırılması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 7(1), 193-206.
24. Macila E. (2013). Basketbol oyuncularının durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Yakın Doğu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Lefkoşa. KKTC.
25. Öntürk Y., İmamoğlu O., Karacabey K. (2019). Elit tekvandocularda durumluk ve sürekli kaygının araştırılması. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 8(4), 3764-3774.
26. Oktay MC., Yıldız M. (2018). İlk defa deneme dalışı yapan bireylerin sürekli ve durumluk kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi 1. Kafkas Üniversitesi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 21, 161-168.

